

de
OPPR
5 JAAR
IN BEDRIJF

ONDERZOEK IN OPDRACHT VAN HET
PROJECT VERSTERKING MEDEZEGGENSCHAP

Versterking
medezeggenschap

WMS congres, Ede, 27 november 2019

Joost Vreuls

te downloaden van www.infowms.nl

De rode draad

- Wat staat er in het rapport?
 - bevindingen
 - aanbevelingen
- Passend onderwijs
- Landelijke ontwikkelingen
 - evaluatie
 - relevante moties (recent)
 - uitspraken LCG
 - algemeen
- N.a.v. vragen OPR-en uit de praktijk

- tevens overwegende dat er samenwerkingsverbanden zijn die kwalitatief goed werken en er samenwerkingsverbanden zijn die nog een ruime groeipotentie hebben

Wat gaat goed en wat kan er beter?

- inrichting en organisatie van de OPR
- de OPR en de inhoud van passend onderwijs
- de positie en positionering van de OPR
- de ondersteuning ten behoeve van de OPR

OPR anders dan MR / GMR

- Nieuw fenomeen
- Onbekend met elkaar en met onderwerp (in ontwikkeling)
- 1 instemmingsbevoegdheid
- Het gaat over beleid / beleidskeuzes (abstract, management-taal)
- Link met de dagelijkse praktijk op de 'eigen school' niet zichtbaar

Inrichting en organisatie van de OPR

- Papieren werkelijkheid uitgekristalliseerd
- Bemensing OPR: omvang en kwalitatief
- Verwachtingen m.b.t. bestaansrecht OPR
- De OPR-vergadering: frequentie, jaarplanning, mensenwerk
- Directeur SWV spin in het web

Dealen met de inhoud

- Informatievoorziening van OPR
- De inhoud:
 - Lastige materie, ook voor beleidsmakers
 - Het goede gesprek?
- Brug slaan tussen theorie en praktijk

Positionering

- Kern: beste manier om toegevoegde waarde te leveren als OPR
- Contact met de achterban: een worsteling
- De OPR in de keten van de medezeggenschap: MR en GMR
- Positie in het krachtenveld: ruimte nemen en ruimte krijgen
- Toegevoegde waarde in de toekomst: meer dan alleen OP?
 - Accent op klankbordfunctie
 - Uitgelicht: meerwaarde ouders
 - Wettelijke basis ontbreekt

Ondersteuning voor OPR

- Kleine wereld: 152 OPR-en
- De markt: aanbod beperkt
- Project versterking medezeggenschap

Aanbevelingen

- Concrete 'producten':
 - Handvat voor een zinvolle en uitdagende jaarplanning
 - Handreiking inhoudelijke vragen t.b.v. 'het goede gesprek'
 - Initiatief en regie nemen op 'leren van elkaar'
- Te agenderen aandachtspunten
 - Heroverwegen positie GMR
 - Bevoegdheden OPR verruimen (vb. Jaarplan SWV)
 - Contacten met strategische partners (landelijk niveau)
- PVM: meer actief naar buiten te treden met beschikbare info
- Dilemma: is 'de' OPR hiermee voldoende geholpen?
 - Taak is en blijft smal / positie marginaal
 - Meer nodig: door-ontwikkelen naar andere insteek

Passend onderwijs: hoe was 't ook al weer bedoeld?

- Met passend onderwijs wil de overheid het volgende bereiken:
 - alle kinderen een passende plek in het onderwijs
 - een kind naar een gewone school gaat als dat kan
 - een kind naar het speciaal onderwijs gaat als intensieve begeleiding nodig is
 - scholen de mogelijkheden hebben voor ondersteuning op maat
 - de mogelijkheden en de onderwijsbehoefte van het kind bepalend zijn, niet de beperkingen
 - kinderen niet langdurig thuis komen te zitten
 - minder bureaucratie
 - een halt aan verder groei zware ondersteuning / beroep op (V)SO
- In 2020 'op de rails'

Aanleidingen om evaluatie naar voren te halen

- Een veelal (te?) negatieve pers over passend onderwijs overheerst terwijl er ook veel positiefs valt te melden (onderzoeken NRO).
- Passend onderwijs wordt groter (te groot?) gemaakt dan de beoogde opzet.
- Het is inmiddels bijna 2020 maar we zijn er nog (lang?) niet: het geduld in de Tweede kamer raakt op (AO juni 2019):
 - speciaal onderwijs groeit
 - leraren zijn ontevreden
 - veel leerlingen / ouders ontevreden (zoektocht / aanbod niet goed)
 - aantal thuiszitters blijft hoog

Evaluatie passend onderwijs

- Hoofdvraag: zijn we op de goede weg om het onderwijs in Nederland steeds meer passend te krijgen voor kinderen met een ondersteuningsbehoefte of behoefte aan zorg? (En o ja: wat was ook al weer die weg: het evaluatiekader.)
- Twee hoofdroutes:
 - Onderzoeken divers (NRO / Inspectie van het onderwijs / Onderwijsraad)
 - Veldtraject op initiatief van OCW; ook OPR-en betrokken
- Daarna (voorjaar 202) kabinetsreactie: verbeteragenda maken voor de komende jaren
- Context:
 - Logisch gevolg voor nu: beetje met de handrem aan (geen grote wijzigingen)
 - (vanuit het veld): nu niet weer alles meteen anders

Een blik vooruit: aangenomen moties (2019)

- nog dit jaar afspraken maken met de samenwerkingsverbanden over het zo snel mogelijk inzetten van reserves [326]
- in overleg met ouderorganisaties, samenwerkingsverbanden en leraren komen tot een formulering van een landelijke norm voor basisondersteuning per schoollocatie [328]
- samenwerkingsverbanden moeten ook het passend onderwijs aan hoogbegaafde kinderen bekostigen [313]
- een brede coalitie opbouwen in ieder geval bestaande uit leraren, schoolleiders, ouders, leerlingen, besturen, gemeenten, kinderopvang en (jeugd)zorg om tot inclusief en goed onderwijs voor ieder kind te komen [327]
- overige, zie : <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/stemmingsuitslagen/detail?id=2019P12308>

Terugblik: richtinggevendende uitspraken LCG

- Een OPR heeft geen instemmingsrecht op wijziging van de rechtsvorm van het samenwerkingsverband, ook niet als de rechtsvorm vermeld staat in het ondersteuningsplan (januari 2018)
- Het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband moet voldoende concreet zijn en overlegd zijn met de OPR
In het ondersteuningsplan moet staan welke ondersteuning binnen het samenwerkingsverband voorhanden is en waar deze ondersteuning kan worden aangeboden. Ook moet het plan criteria bevatten aan de hand waarvan wordt bepaald welke leerlingen aanspraak kunnen maken op extra ondersteuning. Ook als met schoolbesturen, gemeente en ander betrokkenen al overeenstemming is bereikt, moet open en reëel overleg met de ondersteuningsplanraad worden gevoerd dat van invloed kan zijn op de vaststelling van het plan.

Anticiperend op vragen: zie volgende sheets

Voor OPR, ter geruststelling i.g.v. zorgen

- Formele bevoegdheden OPR beperkt (in vgl. met MR)
- >> Formele bestaansrecht smal
- Afstand tot de dagelijkse praktijk (soms: 'ver van mijn bed')
- Plan is ingewikkeld, abstract, zware kost [beleid / management-taal]
- Ongelijkheid v.w.b. informatie
- (Te?) afhankelijk van 'meegenomen worden door
- Worstelen met de optimale inrichting (rol, agenda, achterban, ...)
- Soms lastig om te schakelen tussen eigen (persoonlijke) betrokkenheid en algemene niveau van het SWV

Toekomstbestendig (toevoegde waarde)

- Bestaansrecht OPR smal: WMS art. 14a: instemmingsbevoegdheid OP
- In elk geval eens in de 4 jaar opnieuw vaststellen (abs. ondergrens)
- Fasen planvorming:
 - fase 1: staat er in het ondersteuningsplan wat er op grond van de wet in zou moeten staan?
 - fase 2: zijn we als OPR gelukkig met de inhoud van het plan, of beter geformuleerd: geeft het plan een antwoord op de aan passend onderwijs gerelateerde vragen die leven in dit SWV?
 - fase 3: stemmen plan en praktijk overeen, worden de gestelde doelen bereikt en is er aanleiding om doel en / of aanpak bij te stellen?
 - fase 4: van plan naar 'staand' beleid
- Doorontwikkeling naar (klankbord? / wettelijke basis?)

Jaarkalender

- Gegeven: informatieachterstand OPR
- Probeer meer te zijn dan een reactieve OPR; inbreng in het overleg zo meer in balans
- Bronnen:
 - OP (meer-jaren)
 - Daaraan ontleend: jaarplan / activiteitenplan
 - Uitkomst cyclus van monitoring (kwaliteitszorg)
 - Wat vinden anderen (inspectie, en vanaf 2017 ook intern toezichthouder)
 - Andere relevante documentatie m.b.t. passend onderwijs
- Dwingt tot onderling een inhoudelijke discussie binnen OPR, vanuit je eigen rol
- Dwingt tot / helpt bij ordenen wat wanneer te bespreken
- Input: zie par. 2.5: OPR 5 jaar in bedrijf

Landelijke ontwikkelingen

- <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/passend-onderwijs>
- <https://www.steunpuntpassendonderwijs-povo.nl/>
- www.evaluatiepassendonderwijs.nl
- www.nro.nl/onderzoeksprojecten/passend-onderwijs/
- Abbo op diverse nieuwsbrieven ?
- Focus op eigen SWV: rapport n.a.v. inspectiebezoek

- Voortgangsrapportages min. OCW (13^e 190619)
 - actueel / helicopterview / leidend

- bomen & bos? >> www.kennisrotonde.nl (NRO)

Contact met de achterban

Basis: zichtbaar en bereikbaar ?

- Leden OPR bekend (voorzitter)
- Intro op de OPR
- Aankondigingen vergaderingen met agenda
- Verslagen vergaderingen (actief genoeg?)
- Jaarverslag
- bereikbaar: mailadres en telefoonnummer
- Is er een nieuwsbrief o.i.d. vanuit SWV? Ruimte voor OPR?

Taken

- Belangrijkste bron: eigen reglement
- Transparantie in wat je als OPR doet
 - Vergaderingen
 - Jaarverslag
- Rolopvatting: reactief – proactief
 - Welke ruimte wil je nemen?
 - Welke ruimte krijg je?
- Denk ook na over ‘wat niet’? (vb: monitor, enquête, cursus o.i.d.)
- Context (ook: verantwoordelijkheid):
 - Medezeggenschap volgt zeggenschap
 - Geen last, geen ruggespraak

Wet versterking bestuurskracht onderwijsinstellingen

- Aanleiding: rapportage ondergang Amarantis (e.a.)
- (Petje af voor rol medezeggenschap)
- Kern (1): financieel onder druk, kwaliteit onderwijs idem
- Kern (2): governance-model van bestuur, intern toezicht en horizontale verantwoording werkte niet op alle punten naar behoren
- Smaak: af van de nadelige kanten van 'old boys netwerk'
- Datum invoering: 1-1-17
- Nu duidelijk ??? Governance nog steeds punt van aandacht.

Wettekst i.r.t. OPR (ingekort)

- Context: benoemingen in de functies van **toezicht op het bestuur** moeten plaatsvinden op basis van vooraf openbaar gemaakte profielen (Wpo art.17a / Wvo art 24d).
- WMS 11a Artikel 11a. Adviesbevoegdheid OPR m.b.t. vaststelling competentieprofielen van de toezichthouders en het toezichthoudend orgaan, alsmede van de leden van het bestuur van het samenwerkingsverband en t.a.v. aanstelling of ontslag van de leden van het bestuur van het samenwerkingsverband
- OPR overlegt ten minste 2x per jaar met interne toezichthouder van SWV
- zitting in sollicitatiecommissie voor het benoemen van een bestuurder SWV (primair: MR-p)

VERENIGING
OPENBAAR
ONDERWIJS

Meer informatie over de VOO?!

- Voor aanvullende vragen of advies op maat: kom naar de VOO-kraam!
- Vandaag aanwezig op het WMS Congres. Zoek naar onze banners met deze logo's! →

Contact met de VOO

www.voo.nl

Facebook: @openbaaronderwijs

Twitter: @VOO_NL

Telefoon: 036 533 15 00

